

A budapesti szállodások, vendéglősök és korcsmárosok ipartársulata

ÉRTESITŐJE.

EGYEDÜLI HIVATALOS SZAKKÖZLÖNY. — KIADJA AZ IPARTÁRSULAT.

Az „Értesítőt“ a társulat tagjai díjmentesen kapják.

MEGJELENIK HAVONKÉNT EGYSZER.

Szerkeszti: Poppel Miklós ipartársulati titkár.

Kéziratok a szerkesztőséghez küldendők.

Budapest, IX. ker., Lónyai-utca 22. szám

TELEPHON SZÁMA: JÓZSEF 22-70.

Hirdetéseket csak ajánlhatónak ismert cégektől fogadunk el.

H I R D E T É S E K

a társulatnál: IX. ker., Lónyai-utca 22. szám alatt vétetnek fel.

EGYSZERI HIRDETÉS ÁRA:

Egész oldal	40 korona
Fél oldal	20 „
Negyed oldal	12 „
Nyolcad oldal	7 „

Nagygyűlésünk a sörügyben.

Jegyzőkönyv a „Budapesti szállodások, vendéglősök és korcsmárosok ipartársulata“, a „Magyar vendéglősök országos szövetsége“ a „Budapest székesfőváros dunajobbparti szállodások, vendéglősök, bor- és sörmérők ipartársulata“ és a „Székesfővárosi vendéglősök és korcsmárosok ipartársulata“ által egyetértőleg egybehívott és Budapesten 1916. év február hó 15-én, kedden délután a régi országházban (VIII., ker. Főherceg Sándor-utca) Glück Frigyes elnöklésével megtartott vendéglős nagygyűlésről.

I. Glück Frigyes a jelenléti naplóból megállapítja, hogy a gyűlésben 240 kartárs jelent meg, azután a következő beszéddel fordul a gyűléshez:

Mélyen tisztelt kartársaim! A budapesti szállodások és vendéglősök ipartársulata, valamint a „Magyar vendéglősök országos szövetsége“ nevében átiratot küldtünk a testvéregyesületekhez azzal a kérdéssel, hogy a mai gyűlést megtartsuk-e? Megkaptuk a választ és egyuttal a megbízást arra, hogy a mai napra hívjuk össze egy országos vendéglős nagygyűlést. Amidőn az összehívók nevében szívem mélyéből üdvözlöm kartársaimat, engedjék meg, hogy egy pár szóval indokoljam a mai nap jelentőségét. (Halljuk!)

Nagy örömmre szolgál, hogy annyi és annyi esztendő után, mely alatt a vendéglősök mindig egy bizonyos lethargiában volt s nem törődött a közügyekkel, csak kiki a saját dolgának elintézésével, azt láthatom, hogy amikor nagy bajok vannak, amikor a lét kérdése már a körmünkre ég, egyesülünk! (Ugy van!) Hiszen egy világtörténelmi nagy esemény volt az, amely az összes pártokat akkor, amikor a háboru megkezdődött, egyesítette. Adja a magyarok istene, hogy minden egyes magyar szívbe belevésődjék az a megdönthetetlen igazság, hogy az igaz, a jó, a becsületes ügy érdekében egyesülve és tömörülve, mindig meg fogjuk találni azt a hatalmas, nagy kapcsot és azt a nagy erőt, mely jogos követelményeink kivívásához szükséges. Tömörüljünk, de nemcsak szóban; ne csak szalmaláng legyen ez, hanem tömörüljünk igazán a mi követelésünknek mérlegelésével, minden jogos követelésünknek latolásával és tegyük félre minden oly befurakodó rosszindulatot, ami bennünket széthuzna Egyesüljünk! Közös érdekeink nem lehetnek mások, mint hazánknak érdekei! Mert végre is, magyarok vagyunk mindenekelőtt. (Taps) Ezt mondotta a mi legnagyobb kartársunknak fia, akire mi büszkék vagyunk!

Mélyen tisztelt kartársaim, a nagygyűlést ezennel megnyitottnak jelentem ki. Felkérem a nagygyűlést méltóztassanak egy elnököt, és társelnököket választani, azután pedig térjünk át a komoly tárgyalásra. (Éljen Glück Frigyes. Taps.) Méltóztatnak a jelölést elfogadni. (Igen.) Köszönöm a bizalmat és ígérem, hogy igyekezni fogok ezt az ülést a kellő komolysággal, szigorral és tapintattal, a közérdek kívánalmái szerint vezetni. (Éljenzés.)

Indítványozom, hogy társelnökké méltóztassanak megválasztani Kuncze Ödön urat, a budapesti-dunajobbparti szállodások, vendéglősök és korcsmárosok ipartársulatának elnökét, Hajós Károlyt, a székesfővárosi vendéglős és korcsmáros ipartársulat elnökét, az ország minden tájáról összejött kartársaink részéről pedig Német Aladár debreceni, Meizler János esztergomi és Braun Gusztáv aradi kartársunkat. (Helyeslés.)

Méltóztassanak a jegyzőkönyv hitelesítésére Dökker Ferenc, Patyik Vince és Ásvány Vince urakat kiküldeni. (Helyeslés.) Méltóztassanak hozzájárulni. A jegyzőkönyv vezetésére Poppel Miklós ipartársulati titkár urat kérem fel. (Helyeslés.)

Mélyen tisztelt Közgyűlés! Minden nagyobb ügynek előkészítéséhez, különösen, ha ez az ügy oly fontos, sok-sok idő kell. Sajnos, ez az idő már eltelt s azóta a viszonyok is nagyon sokat változtak. Azt hiszem nem kell ecsetelnem, hogy amióta csak emlékezünk, a vendéglői ipar az iparfejlesztés keretén belül mindig egy elhagyott, árva gyermek volt és nagy munka kellett ahhoz, hogy mi ennek az iparnak érvényt szerezzünk ott, ahol belekapcsolódunk a közbe, a köziparosságba, a közkereskedelembé és a közéletbe nagy kérdésének elintézésébe. Igyekeztünk úgy tudásunkkal, mint pártatlan és mondhatom, sokszor áldozatkész igyekvésünkkel megszerezni és elnyerni a köz elismerését. S ha már az imént jeleztem is, hogy bebizonyítottuk azt, hogy mi mindenekelőtt hazafiak vagyunk, most, ezekben a nagy, ezekben a válságos időkben, amikor a nemzet a létfenntartás nagy harcát vívja, most, amikor oly tömeges embergyilkolás történik, ami nem volt, mióta a világ áll, mélyen tisztelt kartársaim, kis dolgokkal foglalkozni nem lehet. De vajjon kis dolog-e az, ha a saját létünkért kell küzdenünk? Éppen ezért arra kérem Önöket, mélyen tisztelt kartársaim, méltóztassanak észrevételeiket, javaslataikat komolyan, megfontolva, férfias erővel és szívük teljes meggyőződésével megtenni, a személyeskedéseket kikapcsolni és tárgyilagosan határozni mindabban, ami a javunkra, de nemcsak a mi, hanem a köz javára és leginkább szeretett hazánk javára legyen.

A mai tanácskozást ezennel megnyitom. (Éljenzés.) Szívem mélyéből üdvözlöm a vidékről érkezett kartársakat és kívánom, hogy kívánságaink teljesüljenek. (Éljenzés.)

A felszólalni kívánókat kérem, sziveskedjenek a titkár urnál feliratkozni. Előbb az előadó urak, Bokros és Jajczay urak teszik meg előterjesztésüket, azután fogják az egyes indítványokat tárgyalni, sziveskedjenek megjegyzésüket megtenni, azután az előadónak válaszolni fognak és meghozzuk a határozatot.

Bokros Károly: Tisztelt országos nagygyűlés! Annak a határozatnak indokolására, melyet lesz szerencsém Önöknek felolvasni s annak elfogadását kérni, tökéletesen elegendő volna a hírlapok egy-két hét óta megjelent számainak egyes részleteit itt felolvasni. Azonban egy gyűlésen, melyen nemcsak a vendéglősök saját érdekéről van szó, hanem annak a nagyközönségnek érdekéről is, melynek szolgálatában állunk,

egy ilyen nagygyűlésen hírlapok cikkét felolvasni legalább is nem volna ildomos, nem volna célszerű, már azért sem, mert azt mondanák, hogy én mások eszét használom itt fel.

Mi tette szükségessé tulajdonképpen, t. nagygyűlés ennek az értekezletnek egybehívását? Szükségessé tette nagyrészt az, hogy a vendéglősök legnagyobb része ki van téve annak, hogy maholnap már nem kérnie kell, hanem kéregetni. Ez pedig lényeges különbség. Hisz nem kell egyébre hivatkoznom, mint arra, hogy a sör megvonása és elégtelen mennyiségben való kiadása elég ok arra, hogy a vendéglősök létérdekét alapjában támadja meg. Azt mondhatják erre: ott a konyha. Erre, t. nagygyűlés, igazán csak mosolylyal lehetne válaszolni. Szeretném én látni azt a vendéglőst, aki a konyhájából hasznót produkál! Mi marad tehát hátra: az ital, amit árusítunk s aminél eddig tisztességes hasznunk volt. Mert a konyha egyenlő a pattogatott kukorica és sült krumpli sarki árusításával. Nem hasznót hajtó.

A főváros és a vidék vendéglői arra vannak hivatva, hogy ellássák az idegeneket mindennel s ellássák azokat az embereket is, akik nem vezethetnek háztartást, egy főváros vendéglőseinek mindig készen kell lenniök arra, hogy ezt a forgalmat, amit tőlük elvárnak, helyesen és célszerűen lebonyolítsák. Ezért nem akarom feltételezni, t. nagygyűlés, hogy a sok millió koronát jövedelmező sörgyáraknak érdeke volna az, hogy nekünk ne adjanak sört. Azt a kérdést kell tehát itt megvitatni, tulajdonképpen mi okozta azt, hogy egyszerre megvonják a legnagyobb consummensektől azt a mennyiséget, amit eddig felhasználhattak.

Megélhetésünk, t. nagygyűlés, nem támaszkodhatik másra, mint arra a csekély haszonra, amit az italnál élvezünk. Ha elveszik a sört, maradt a bor. De ez oly drága, hogy a közönség egyrésze nem tudja megfizetni. De ha meg is tudná fizetni, nincs meg mellette az a polgári haszon, amit a vendéglősök elvárnak tőle. Mert az adója nem lett kevesebb egyetlen kartársnak sem, sőt, azt hiszem, nagyobb lett. Mivel indokolja a kormány azt, hogy az adó éppen annyi, vagy még több, mint azelőtt, holott nincs meg az a jövedelme a vendéglősnek, amire számít?

Szent igaz, t. nagygyűlés, hogy nekünk is meg kell hozni azt a hazafias áldozatot, amit az ország minden egyes polgára szívesen meghoz. Nincs ma kis és nagyvendéglős. Uraim, ne méltóztassanak összetéveszteni és hangoztatni. Ma a hazának nincs másra szüksége, mint polgárra és emberre! A mágnás épp olyan, mint a sarki hordár, a sarki hordár épp olyan, mint a mágnás! A golyónak mindegy, akár egy gróf Eszterházyt talál, akár engem. S ha ez így van, akkor igyekezzünk egy-mást megérteni s igyekezzünk ebben az ügyben oly álláspontot elfoglalni, mely méltó a vendéglősökhöz. Jól ismerem kartársaimat: hogy ha áldozatot kell hozni, a vendéglősök mindig itt voltak és itt is fognak lenni!

De mondom, amint a mélyen tisztelt elnök ur is hangsúlyozta, a megélhetésünkről van szó. Az a memorandum, melyet a kormányhoz fel fogunk terjeszteni, fel fogja ölelni összes sérelmeinket. De lehet, hogy abba nincs minden bent. Ezért kérem, mindenki szólaljon fel tudása, tapasztalata és esze szerint. Mert ezt az ügyet egy fél óra alatt elintézni úgy sem lehet. Önöknek van tapasztalatuk — a vidéki urak épp oly jogosan szólalhatnak fel, mint a helybeliek — Önök látják a mindennapi szükségletet, látják azt, hogy mennyivel kevesebbet kapnak, méltóztassanak kívánságaikat felsorolni, azt mind bele foglaljuk abba a memorandumba, melyet a magas kormányhoz fogunk benyújtani.

Egyet meg kell jegyezmem, t. nagygyűlés! A sajtót annyira nagyra becsülöm, hogy minden szavát készpénznek veszem. A napokban olvastam, hogy a bajor és német vendéglősök nem egy városban, hanem az egész Bajor- és egész Németországban egységes étlapárt állapították meg. Igazán nem tudom, hogy csinálták ezt, mert különbség mégis csak van. Egy kisebb vendéglős nem teheti azt, amit a Hungária megte. Ami különbségnek lenni kell. Nem vagyok képes felfogni lehetett, hogy egységes árral dolgoznak egész Bajor és etországban. Ha ez lehetséges, igen szép, én

azonban nem hiszem, hogy ezt Magyarországon ki lehessen vinni.

Igen tisztelt nagygyűlés! A háboru óta szünetel Magyarországon minden egyleti élet, nemcsak a vendéglősöknél, de a szabóknál, cipészeknél, másoknál is. Mi azonban nem szüneteltünk és ha nem is voltak nagyobb értekezleteink, voltak kisebbek s az ipartársulatnak és szövetségnek érdemes elnöke az iparkamarában és mindenütt, ahol tudta, előmozdította a vendéglősök érdekét. Legyenek meggyőződve róla, hogy az elnökség elkövetett mindent arra, hogy a szükséges intézkedések megtéessenek. Azonban lehet azt feltételezni, tisztelt nagygyűlés, a hadvezetőség, vagy a kormány részéről a vendéglősökkel kivételt fog tenni? Azt nem tehet feltételezni. S ha nekünk meg kell hozni azt az áldozatot, amit már meghoztunk vérben és pénzben, akkor még azt az áldozatot is meg kell hozni, hogy kevesebb üzletet csinálunk és kevesebb hasznót fogunk produkálni. Mindig a kisember a vesztes. A kisembernek lehetetlen olyan követelésekkel fellépni, mint a nagy vállalatoknak. A kisember a mindennapi kenyér után szalad. De most még van rá idő, hogy kérjünk, mert kérni mindenkinek lehet, csak azt ne adja az Isten, hogy a vendéglősök kéregeessenek. Ezt nem szeretném megélni, mert igazán az ország agyoncsapásával volna egyenlő.

Tisztelt nagygyűlés! Még egy kérésem volna az igen t. sajtóhoz, melynek néhány képviselője is jelen van. Nagyon kérem őket a nagygyűlés nevében, a magyarországi vendéglősök nevében — azt hiszem, erre megadja nekem a felhatalmazást a nagygyűlés — hogy a mi ügyünket azzal a jóakarattal támogassák továbbra is, amelylyel eddig viseltettek irántunk. Hiszen a sajtó tudja legjobban, hogy annak a bekövetkezett árdrágitásnak, azoknak a rettenetes áraknak nem a vendéglősök az okai. Hisz a vendéglősök csak nyers anyagot vesznek. Méltóztassék akármelyik háziasszonynak kimenni a vásárcsarnokba és látni fogja, hogy lehetetlen helyzet, ami ott van. Legyen tehát a sajtó velünk szemben igazságos és támogasson bennünket, mert hisz mi bonyolítjuk le az idegenforgalmat, mi adjuk az állampénztárba szorgalmunk gyümölcsének legnagyobb részét. (Igaz! Ugy van!) Ha pedig ez így van, akkor megkérhetjük a sajtót, hogy ha nem is dédelget bennünket, de egy kicsit bánjon igazságosan velünk. Mi a közönség érdekét, a közönség iránti udvariasságot és kötelező figyelmet egy pillanatra sem fogjuk szem elől téveszteni.

Ezek után van szerencsém a következő határozati javaslatot előterjeszteni:

Glück Frigyes elnök: Előzőleg ki kell jelentenem, hogy a határozati javaslatot dr. Solti Ödön jogtanácsos ur jogászi szempontból átnézte.

Bokros Károly: Határozati javaslatom a következő:

Mondja ki a magyar vendéglősök országos nagygyűlése, hogy a m. kir. kormányhoz miniszterelnöke, Tisza István gróf önagyméltósága útján feliratot intéz, tegye meg a kormány a megfelelő intézkedéseket arra nézve, hogy a székesfővárosi és vidéki sörgyárak a sörgyártáshoz szükséges nyersterményeket megkapják, ha pedig ez a mai háborus viszonyok folytán lehetetlen, az egyes gyárakban raktáron lévő és részben letiltott nyersterményeket a tilalom alól oldja fel és tegye így képessé a sörgyárakat arra, hogy a közönség redukált igényeinek megfelelő mennyiségű sört gyárthassanak s így az ország vendéglőseit, a magyar társadalomnak ezen legkitünőbb adóalanyait a teljes vagyoni bukástól megmentse.

Tisztelt nagygyűlés! Ezt a határozati javaslatot tisztelettel ajánlom elfogadásra. Ehhez minden jelenlevő tagnak joga van hozzászólni, sérelmeit előhozni és ha többet fogunk tudni, többet is fogunk tehetni. Lehet ugyanis, hogy abban a memorandumban, melyet a magas kormányhoz kívánunk benyújtani, nincs még elegendő adat arra, hogy talán mégis rábirjuk az illetékes köröket arra, hogy velünk szemben egészen más mértéket alkalmazzanak, bár ebben nem igen hiszek, mint más osztálylyal szemben. Nem tudok másra hivatkozni, csak arra, hogy a közönségnek igénye az, ami kielégítést követel, nem pedig ami egyéni hasznunk, mert az az idegen, aki idejön, hová menjen, ha a vendéglőbe nem mehet. Ha mi nem adunk neki se enni, se inni, vége van a forga-

lomnak. Még egyszer ajánlom határozati javaslatom elfogadását. (Helyeslés.)

Jajczay János: Igen tisztelt nagygyűlés! A háboru tizenkilenc hónapja hihetetlen gazdasági és erkölcsi próbára tette a társadalmat. Ha visszapillantunk a tizenkilenc hónapra, azt látjuk, hogy gazdag lettünk tapasztalatokban, erkölcsileg és gazdaságilag megállja helyét a magyar nemzet. A háboru elején többen úgy gondolkoztak, hogy ezt a háborut gazdaságilag hat hónapnál tovább nem fogjuk kibírni, azokkal a hatalmas államokkal szemben, amelyek azt mondták, hogy ezüst golyókkal fognak tönkre tenni és agyonlőni bennünket. És ime, elmúlt a hat hónap, elmúlt az egy év, közeledünk a második év végéhez és mi bírjuk és állunk. Akaratlanul is eszembe jut hazánk egyik legnagyobb hazafiának, gróf Széchenyi Istvánnak nagy mondása, hogy a nemzetek jóléte nem az aranyban és ezüstben, hanem a munkában és előrelátásban rejlik. Nagyszerű mondás ez. A jó gazda, a szállodás, vendéglős és kocsimáros is így gondolkozik. A jó gazda nem üriti ki a kamrát előbb, míg annak megtelése biztosítva nincs. A vendéglős is beraktároz egyes cikkeket, kivált a bort s ezt azért teszi, hogy céljait elérhesse. Így cselekedett, tisztelt közgyűlés a magyar kormány is, amikor a sörgyárakban lefoglalta a 40%-os árpát azért, hogy biztosítsa mindnyájunknak nagy és hasznos érdekét.

Ebből az ügyből kifolyólag, igen tisztelt nagygyűlés, nagyrabecsült kartársamnak, Bokros Károlynak indítványát nem fogadhatom el. De hát segíteni kellene a mi bajunkon és ügyünkön, mert azért gyülekeztünk össze, hogy tanácskozzunk afelett, milyen uton-módon segítsünk magunkon. Azt hiszem, hogy jogos a mi követelésünk, ha azt mondjuk, hogy a sörgyárakat, amelyek a magyar vendéglősök vállain lettek nagyokká és hatalmasokká, meg fogjuk kérni arra, hogy szüntessék be a palackosztályt és ami felesleg itt megmarad, azt osszák ki azok között, akik támpontját képezik a bor és sör árusításnak. Így nem 50%-kal, hanem csak 25%-kal kevesebb sört fogunk kapni és meg vagyunk róla győződve, hogy minden magyar vendéglős szívesen meghozza azt az áldozatot, hogy a másik 25% veszteségtől eltekint. Mert ma nemcsak a szatócs, fűszeres, csemegés és tejcsarnok, de a droguista, sőt patikáros is árusít sört. Azoknak ez mellékágazat, amit meg kell szüntetni legalább a háboru ideje alatt. Nem kell félnünk, tisztelt kartárs urak, bátran kell fellépni a sörgyárakkal szemben és erősen követelnünk. Ha pedig egyes kartársak talán bizonyos részletekben le vannak kötelezve a sörgyáraknak, fogunk védekezni az ellen is, mert ezek a kötelezettségek 1914. előtről szólnak és arra fogunk törekedni, hogy a moratóriumot úgy rendezzék, hogy egyik-másik kartársunknak baja ne történhessék. És ha nem teljesítik a kívánságunkat, szövetkeznünk kell. Ha nem teljesítik kérésünket, amely jogos, a külföldi sörgyárakkal fogunk tárgyalásba lépni és elő fogjuk készíteni a háboru után azt, amihez jogunk van.

Engedje meg, igen tisztelt nagygyűlés, hogy előterjeszszem következő javaslatomat:

Mondja ki a magyar vendéglősök országos nagygyűlése, hogy átiratot intéz a sörgyárak szövetségéhez, tegyen intézkedéseket arra nézve, hogy a székesfővárosi és vidéki sörgyárak a palackozást a háboru végéig szüntessék be, sört csak hordókban szállítsanak és ezt az így felszabadult tekintélyes mennyiséget a vendéglősök között szétosztva, ezeknek mai rendkívül súlyos helyzetükben segítségükre siessenek.

Igen tisztelt nagygyűlés! Ezt a határozati javaslatot, még ki akarom egészíteni egy mondattal. Hogy ki ne legyünk játszva, mert hiszen a szatócsok majd gondolkozni fognak a dolog felett, és azt mondják, hogy majd ők is hordósört vesznek és saját maguk palackozzák, hogy tehát olyan egyének, akiknek nem fő cikkük a sör, ne is kapjanak hordósört sem, szükséges még ennek kimondása is a határozatban. Kérem a nagygyűlést, méltóztassék javaslatomat elfogadni.

Elnök: Mélyen tisztelt nagygyűlés! Méltóztattak hallani a két javaslatot, sziveskedjenek hozzászólni.

Kuncze Ödön: Igen tisztelt nagygyűlés! Első kötelességemnek tartom, hogy igen t. Glück Frigyes elnök urnak köszönetet mondjak azért, hogy ezt az országos gyűlést egybehívta. A tisztelt előttem szóló ur felemlítette, hogy ma már

minden üzletben sört árulnak. Ezt hangoztattam én már a múlt évben is, hogy a sörgyárak vonják el a kereskedőktől és többi üzletesektől az üveg sört és adják ezt a vendéglősöknek, mert a kereskedő már fél kilenc órakor bezárja üzletét és nem törődik a sörméréssel, mert van neki egyéb üzlete. Azonkívül a kereskedő megelégszik egy krajcár haszonnal egy üveg sör mellett, amit a vendéglős a nagy adó miatt nem tehet. Mert ha nincs mellette elég haszna, nem élhet meg. A sörgyárak azt mondják, — beszéltem Haggenmacher urral, — hogy neki egy oly küldés, akinek öt üveg sör kell, éppen olyan, mint az, akinek 100 hekto kell. Erre azt mondom, hogy téved, mert akinek több kell, annak kell, hogy olcsóbb is legyen és több haszna mellette. Azt mondja, hogy ezt nem teheti. Miután most arról van szó, hogy elvonjuk a kereskedőktől a sört, azt kérném a javaslatba bevenni, hogy aki idáig nem kapott hordósört, az ne kaphasson ezután sem és az üvegsört is vonják el tőle. Mert ha a kereskedők számára kellett volna sörgyárat építeni, egy gyár is elég volna ma. A milliomos sörgyárosok nekünk köszönhetik a vagyónukat. Kérem ezt pótlólag felvenni.

Ásvány Imre: Tisztelt nagygyűlés! Igazán mondhatom, hogy a miénk az egyetlen szakma, amelynek nincs se apja, se anyja. Mi mindig csak olyan időben tömörülünk, amidőn fájdalomunk, vagy valami nagy bajunk van. Eljövünk, siránkozunk, tanácskozzunk, hogy mi tevék legyünk, de a kivitel nagyon nehezen megy. Nehezen tudunk egy lépéssel is előbbre jutni. Mi következik ebből? Az, hogy bennünket nem pártfogol senki, mi csak prések vagyunk, az államnak prései.

Mélyen tisztelt kartársak! Amikor az egész világ egymás ellen tör, akkor jönnek a nagytökések, a milliomosok és ahelyett, hogy a kicsinyeken segítenének, meg fogják a hurkot és a nyakára kötik, hogy megfojtsák. Nem is egy éve annak, tisztelt kartársak, hogy a tőke 22 koronával emelte a sör árát. Három ízben emelte. Első ízben azt hirdette, hogy az állam elvette a malátáját. Ezért 8 koronával emelt. Következett rá június, amidőn az olajnak, dugasznak, munkásnak, szénnek, szalmának felment az ára. Ekkor újból 6 koronával emelt. Ebbe mindbe belenyugodtunk, a fogyasztó közönség is, mi is. De abba nem akarok belenyugodni, hogy amikor az állam letiltja neki, vagyis rekvirálja az árpáját, hogy ismét jöjjön emeléssel. Milyen címen hoz a nyakunkra újabb 8 koronát. Ha nem szabad neki termelni, miért akarja 8 koronával a sör árát felemelni. Szabad ennek lenni azért, hogy három hétig nem kaptunk sört. Kijelentem, hogy a legrövidebb időn belül fogunk kapni sört eleget, mert a tőke már elérte célját. (Nem kapunk!) Nézzünk a jövőbe, hogy fogjuk tudni existenciánkat fentartani, családunkat felnevelni, ha ez így tart tovább. Az adónkat mindnyájunknak még egyszer annyira felemelték, mint volt. A vendéglős csak fizessen, de azt nem kérdik, hogy miből. Tessék kiszámítani, hogy az a milliomos aránylag mennyivel kevesebbet fizet, mint a proletár. Miből fogunk megélni. Nekünk három cikk jövedelem a megélhetésünk, ebből kell magunkat fentartani, és az államnak milliókat adni. Ez a szesz, a sör, a bor. Azt kérdelem, melyikünk kap ma szeszt, rumot, melyikünk tud olcsón törkölypálinkát kapni. Én tizenhat esztendeje vagyok vevője a gyárnak és ha kérek 30 litert, küldenek ötöt. Ebből már nincsen hasznom. Hogy állunk a sörrel? Hozzám proletár nép jár és mindennap, amikor jön, megkérdi, mit fizet érte. Ha mondom, hogy egy korsó 22 krajcár, akkor engem nevez uzsorásnak, nem a tőkést.

És hogy állunk a borral. Én jelen voltam és tudom, hogy voltak kerületek, melyek a szüret előtt gyűlést hívtak egybe. Itt elhatározták, hogy 18—25 forintért fogják a mustot adni. A szüret előtt három héttel azonban megjöttek a hiénák. A kereskedők, az ügynökök felverték az árt 110—120 fillérré. Ezen nem tudunk segíteni, csak állunk tétlenül. Nincs sehol pártfogónk, nincs aki bennünket megvédjen. Ezért mondom, hogy álljunk ki a porondra, tömörüljünk és mutassuk meg, hogy mi is tudunk cselekedni. Mert nincs oly tömeg, ki nem tudva vinni magának valami csekélyet, és nincs oly társulat, mely ne tudna magán segíteni, ha a létkérdéséről van szó.

Kérem a nagygyűlést, fogadja el indítványomat és vegye fel abba a memoranduma, hogy az állam a legnagyobb bün-

tetés terhe mellett tiltsa el a sörgyáraknak, hogy a fűszereknek, csemege-, hentesüzleteknek, szóval mindazoknak, akik nem élnek a söreladásból, hogy ezeknek palacksört adjanak. A fűszeresnek 7000 cikke van. Ő annyi garast keres, de nekünk csak háromféle cikkünk van, mi három garast keresünk. Azonkívül kérje a nagygyűlés a kormányt, hogy ha már megállapította mindennek a maximális árát, az ételmisszernek, gabonának, állapítsa meg a sörnek maximális árát is, hogy ne tudja az egyik kartárs a másikat tönkre tenni. Ebben legalább megnyugszik a fogyasztó közönség is és mi is. (Helyeslés.) Kérném esetleg hozzátenni még, hogy az államot arra is kérjük, hogy vessen már véget a boruzsoranak. Hisz akárhová megyünk, az ország bármely részébe, nem vagyunk képesek egy csekély bort sem megvenni, mert oly árt kérnek érte, amit képtelenek vagyunk megadni, mert nem bírjuk idehaza bevenni. Állapítsa meg a kormány ennek a maximális árát is, hogy a termelő ne tudja az utolsó garast is kivenni zsebünkől.

Ezeket voltam bátor a nagygyűlés elé terjeszteni, és kérem, azoknak elfogadását.

Hajós Károly: Tisztelt nagygyűlés! Amennyiben az előttem szóló Jajczay és Ásvány kartárs urak ugyanazt az álláspontot képviselték, mint én, nincs több mondanivalóm és kérem, fogadja el a nagygyűlés Jajczay és Ásvány javaslatait.

Braun (Arad): Igen tisztelt nagygyűlés! A vidékről jöttem fel, hogy meghallgassam az országos szövetségnek és a budapesti ipartestületnek a mai nagygyűlés elé és a kormányhoz memorandumban előterjesztendő javaslatait. Nem tudom összehasonlítani a vidéki és fővárosi üzleteknek a sörgyárakkal való összeköttetéseit, tehát nem bocsátkozhatom részletkérdésekbe és nem akarok semmiféle háborus dologra sem kitérni, mert hisz nekünk nem az a célunk, hogy azt mondjuk háboru van, mindent megteszünk a hazáért, hisz sok vendéglősnek a fia ott hal meg és aki nem ott, az itt hal meg, nekünk nem ez a háborus dolog kell. Hisz ma holnap mindnyájan bevonulunk. Kijelentem, hogy nem fogadom el se azt a javaslatot, hogy a magas kormányhoz kilincselni menjünk, hogy a sörgyárak 40% lefoglalt árpáját adja ki s ők tovább nyuzhassanak bennünket. Nem fogadom el azért, mert mi ne legyünk hivatta arra, hogy a sörgyárak árpáját a kormánytól kikérjük. Kérjük ezt ők maguk, ha nekik árpa kell. Én inkább azt ajánlom minden egyes kartársamnak, aki sört mér, hogy tőrjön és szenvedjen, szenvedje végig a háborus időt, mert ez végre is nem tart örökké. És tanácsolom, tisztelt kartársaimnak, hogy szaggassák szét azokat a bilincseket, melyek a sörgyárakhoz fűzik. Aki ezt szét tudja szaggatni, az ne törődjön semmivel, mert amit ebben a félévben elveszít, azt a jövő évben be fogja hozni. Bécsben pécsi sört mérnek, tehát ne ijedjenek meg oly nagyon a kartelltől. Vannak kitűnő sörgyárak az országban, és ezek nincsenek bent a kartellben, de meg a kartell sem örökös. Azt tanácsolom tehát, hogy mindenki rázza le a bilincseit és szenvedjen, de nem úgy, mint a kartárs ur mondja, hogy menjünk a kormányhoz memorandummal, hogy korlátozza a szabad kereskedelmet. Ez igazán haszontalan ut volna, mert a kormány ezt nem teszi meg nekünk, se azt nem teszi meg, hogy a sörgyárak árpáját kiadja, mert kell ez a lovaknak a háboruban. Én arra kérném a szövetség elnökét, szíveskedjék a Solti Ödön jogtanácsos ur által megszüvegezett memorandumban a magas kormányt arra kérni, hogy a sör árát szigorúan maximálja és hogy a sörgyárakban lévő készleteket vegye fel. Meg vagyok róla győződve, hogy a sörgyárak még egy évig el tudnának látni bennünket régi vevőiket, sörrel, ha arra az álláspontra nem helyezkednek, hogy a Balkánt, Galiciát és másokat 20—30 koronával magasabb áron lássák el sörrel. Ha akarnak erre írásbeli adatokat, azt is bemutatok. De nem akarok mélyen belenyulni a dologba, csak arra kérem a kartárs urakat, fojtsák magukba fájdalmukat és tőrjenek, mint jó hazafiak és ha félévig száraz kenyeret eszünk is, vagy nem birunk keresni semmit, fogadjuk ebben a félévben, amíg a háboru tart, a sört, amit a gyár odadob, mint koncot. Én husz éve vagyok a részvényfőzdeknek vevője, és amikor nem voltam odahaza, a feleségemnek négy napig egy csepp sört nem adtak, akkor, amikor a Dreher és más gyár ellátta

összes kundschaftjait. Ne kilincseljünk mi se a sörgyárnál, se a kormánynál, hanem mindenki menjen nyugodtan haza, dolgozzék, kinlódjék és tőrje végig a háborut, mint hazafi és keressen annyit, amennyit üzlete meg tud keresni és várjon, amíg a háborunak vége lesz. Akkor majd mi kezdünk háborut, mert ezek a beszédek és memorandum úgy sem érnek semmit.

Németh Aladár (Debrecen): Mélyen tisztelt nagygyűlés! Talán egyoldalúság és elfogultság vádjával fognak illetni, midőn azt mondom, hogy ne támadjuk a kormányt, át kell érezni az ő intencióját, éreznünk kell, hogy a kormánynak elsősorban az a feladata, hogy az ország lakosságát élelemmel ellássa és hogy sikerrel ellenálljon ellenségeink ama törekvésének, mely az ország kiéheztetésére irányul. A kormány intézkedése azt célozza, amikor a sörgyárak árpakészletének 40%-ára a tilalmat kimondta. Nekünk a mi iparunk súlyos helyzetének javítását más helyen kell keresni. Itt van elsősorban az adó kérdése. Mindnyájan jól ismerjük az adózás technikáját. Az adókiadó bizottság az elért sör, bor és szeszforgalom alapján veti ki a kávéásokra, vendéglősökre és kocsmárosokra a kereseti adót három évre előre. Most az 1913-ban elért forgalom után vetette ki az adókiadó bizottság a vendéglősökre az adót. Amikor nem lehetünk abban a helyzetben, hogy az 1913. évi sörforgalmat elérjük és az annak alapján kivetett kereseti adót megkeressük és fizessük, kell, hogy a kormány e téren segítségünkre legyen és a vendéglősök, kávéások, kocsmárosok adóját megfelelően csökkentse. Ezt inkább meg lehet tenni, mint azt kérni, hogy a 40%-os ártilalmat vonja vissza.

De ha mi nem kapunk sört, nem szabad előfordulni annak, hogy Bécsben pécsi sört mérjenek, vagy kőbányai sört külföldre vigyenek. Hisz a kormány az árpakészlettel rendelés után csinálta. De akkor menjen is tovább a példán, mert ott nemesak rekvirálták az árpát, hanem sörkiviteli tilalmat adtak ki. Kérjük tehát a kormánytól, rendelje el Magyarországon is a sörkiviteli tilalmat. Ne engedjék, hogy magyar területen főzött sört külföldön, beleértve Ausztriát is, mérhessenek ki, mert minden liter sör, amit innen kivisznek, a hazai vendéglősipar rovására megy.

Egyben pedig kiegészíthetnénk a memorandumot az adózás és exporttilalom kérdésén kívül a maximális ár elrendelésével is. Precedens erre van. Egy ízben a kormány megelégette a kartellben lévő sörgyárak áremelését és egy ízben már beleszólt az áralakulásba. A kormánynak ezt a jóindulatu támogatását talán újból kérhetnénk.

Az igazi baja, ami sok nyomoruságunknak, a söripar fejletlenségében rejlik. Magyarországon mindössze 87 serfözde van. E szám jelentéktelenségét csak akkor tudjuk igazán kellő mértékben átérzeni, ha szembeállítjuk azzal a ténnyel, hogy Ausztriában viszont 1550, Németországban pedig több mint 21,000 serfözde van. Látjuk tehát, hogy a magyarországi 87 serfözdeknek a szomszédos és szövetséges államok serföző ipara mellett el kell tűnni.

Jelentem, hogy az öt fővárosi sörgyár kartellje diktálja az árakat, a feltételeket. Ennek a bajnak igazán radikális megoldását és a segítséget nem kívülről kell várni, hanem magunknak kell magunkon segítenünk. Magyarországon az 1901. évi, tehát tizenöt esztendő statisztika szerint 26,601 szállodás, vendéglős és kocsmáros van. Vajjon ily tömegnél nem keltene-e visszhangot, ha elhatároznánk magunkat arra, hogy egy kartellen kívül álló nagyszabású sörgyárat létesítsünk a maguk erejéből, részvénytársasági alapon és ennek alapszabályaiba felvennénk mint *conditio sine qua nont* hogy a vendéglősök sörgyára a kartellnek tagja nem lehet, mert célja nem az volna, hogy 40—50%-os osztalékokat fizessen a milliós tartalékon kívül, hanem, hogy a sör árára befolyásolólag, irányítólag hasson.

Kérem tehát a mélyen t. nagygyűlést, hogy amennyiben a memorandum beadatik, egészítsük ki ezt azzal, hogy amennyiben elutasítatnék az első kérés, a rekvirálás feloldása, ebben az esetben legyenek, tekintettel a III. oszt. ker. adó csökkentésére, feltétlenül rendelje el a kiviteli tilalmat és szóljon bele a kartellben lévő sörgyárak ármegállapításába. Ez volna az egyik

kérelmem. A másik pedig, hogy mondja ki elvben a t. nagygyűlés, hogy egy kartellen kívül álló nagy sörgyár létesítését kívánja és hogy erre az előmunkálatokat annak idején meg kívánja tenni s megfelelő bizottságot küld ki erre a célra. (Eljenzés.)

Singer Kálmán (fegyvergyár): T. nagygyűlés! Mindenben hozzájárulok azokhoz a szavakhoz, amiket itt Braun kartársam és az igen tisztelt előttem szólott kartársaim előadtak. Én egyik határozati javaslatot sem fogadnám el, illetve nem adnám be a magas kormányhoz, mert nem tételezem fel, hogy a kormány ne volna tájékozva arról, hogy a sörgyárak mekkora készlet felett rendelkeznek. Már pedig ha a magas kormány tudja, hogy a sörgyárak nem rendelkeznek oly készlet felett, mely bizonyos időn belül, míg újabb készletekhez juthatnak, elegendők arra, hogy vevőiket elláthassák, nem tételezhetem fel, hogy belement volna a kormány a 40% árpa lefoglalásába. Amikor a kormány ezt lefoglalta, tudta, hogy a sörgyárak a 40% árpakészletüket feleslegben tartják. De mi a sörgyáraktól nem árpát kérünk, hanem sört és pedig nem felemelt áron. A mai nagygyűlést éppen azon a napon tartjuk, amikor az áremelkedés életbe lép s úgy tűnik fel a dolog, mintha mi, vendéglősök, most összeállnánk, hogy a közönség részéről jövő korbácsütések előtt, amelyek mindenestre jogtalanul érnek minket, kérdem, van-e egyetlen kartársam itt a nagygyűlésen, aki azt mondhatná, hogy nem volt hetek óta a legnagyobb vexálásnak kitéve a sörgyárak részéről?! Nincs. A legborzalmasabb dolgokon kellett keresztül menni minden tisztességes vendéglősnek, amikor vendégét, aki korsóval kért inni, csak pohár sörrel szolgálhatta ki.

Én tehát tisztelettel kérem a következőket: A vezetőség adjon be oly memorandumot a magas kormányhoz, melyben a régi árak visszaállítását kérjük és mi határozatilag kimondjuk, hogy amíg ez meg nem történik, addig egyetlenegy vendéglős sem mér sört (Taps) Nem hiszem, hogy e megállapodás alól egyetlen vendéglős is kivonná magát! Utasítsuk vissza a sört! És kérdem, t. nagygyűlés, tönkre mentünk volna-e e négy hét alatt, mióta e visszás állapot meg van, ha csak annyi sört kaptunk volna, amennyit a sörgyáraknak kedvük van adni? Tönkre megyünk-e, ha négy hétig egyáltalában nem fogunk sört inni? Nem! Inkább bort iszunk, minthogy könyörögjünk sörért. Én könyörögtem eleget a Drehernek, hogy ott állok 4000 vendéggel, adjon egy részt a márciusi sörömből, de hiába. Ott állok egy nagy üzlettel, és nyolc nap óta egyetlenegy csepp sör nélkül. Ha ez eljárás a sörgyárak részéről és ha ők ezt indokoltnak találják s indokolják azzal, hogy a kormány lefoglalta az árpát, tartásuk meg a többi sörüket is! (Helyeslés.)

Spolarits György: T. Kartársak! Azt hiszem, a mai napirend ki van merítve, de egyes urak felszólalására szeretném megtenni nézeteimet. Igen tisztelt Jajczay ur és mások is apelláltak hazafiasságunkra, áldozatkészségünkre, arra, hogy mindnyájan hozunk áldozatot. Én, akinek gyermekei ott harcolnak, szintén hozok áldozatot. De akkor, igen tisztelt uraim, arra is kell gondolni, hogy mint a vendéglősipar, talán más ipar is érdekelve van ebben. A javaslat úgy szól, hogy a kormánytól azt kérjük, hogy velünk, vendéglősökkel kivételt tegyen s intézkedjék, hogy csak mi mérhessünk sört, más pedig nem. A kormány ezt nem teszi s a javaslatot ebben a formában nem is szabad megtenni. Jól tudjuk ugyanis, hogy van itt a fővárosban az egész világ által elismert kávéipar — nevezék úgy az urak, hogy talán mint érdekelt fél beszélek — ez is nagy áldozattal működik. Ennek azt mondani, hogy nem kap sört, nem lehet, mert a kávéra is ki vannak vetve nagyrészt azok a járulékok, amik a vendéglősökre. (Csak a szatócsookról volt szó! Zaj.)

T. Uraim! Magam is nagy hordósör fogyasztó vagyok, egyike talán a legnagyobbaknak, te hát engem éppúgy érint ez a kérdés, mint mindnyájunkat. (Zaj.) Engedjék meg, t. uraim . . . (állandó lárma és közbekiáltások) . . . talán nem is tudják az urak, mit akarok mondani. Elébe vágok a dolognak, rövid leszek, csak pár szóval akarok nézetemnek kifejezést adni. Láttuk a multban, amint Jajczay ur és mások említették is, hogy a sör árát maximálták. Ne felejtsek el azonban, t. uraim, hogy a sör maximálása mily nehéz körülmények között történik. (Nem nehéz! Lárma.) Ahányan vagyunk, annyiféle üzletünk van. Az egyik helyen 20 fillér, a másikon 30—34 fillér a sör. Meg kell beszélni, hogy egy ár legyen! (Zaj!) Az sem lehet, mert a munkástól nem lehet kívánni azt, amit a Hungária vendégétől. (Állandó lárma és közbeszólások.)

Elnök: Mélyen tisztelt nagygyűlés, így nem lehet végezni. Minden felszólalás stenografálva lesz. Az ügy menetének komályságára való tekintettel méltóztassanak nyugodtan meghallgatni minden egyes felszólalást s azután még mindenkinek van ideje hozzászólni a kérdéshez. Én itt maradok akár holnap reggelig, hogy mindenkit, aki akar beszélni, meghallgathassak.

Spolarits György: Mélyen tisztelt uraim, rossz néven veszik, hogy nekem más foglalkozásom is van, sütődém is van s foglalkozom élelmiszer előállításával. Ne vegyék úgy, mintha az egész helyzetről tájékozatlan volnék. Amint Németh Aladár kartárs ur megjegyezte, kenyérmagvakban szükség van s a kormány ezt azért rekvirálja. Amint tudomásom van róla, a kormány ezt az árpát máris elszállíttatja, mert ősszel kevés buzát vetettek el s ezt a tavaszi árpával akarják pótolni. Lehet azonban, hogy a kormánynak nem lesz szüksége erre az árpára s akkor a sörgyáraknak nagyobb kontingenst adnak, mint amennyit most kilátásba helyeztek.

Fontosnak tartom Németh kartárs urnak azt az indítványát, hogy tiltsa el a kormány a sörkivitelét a határon tulra. Igaz, hogy ott 50 koronával is többet adnak érte, de amit itt gyártunk, azt itt fogyasszuk el Magyarországon.

De amint említettem, most szenvedni kell. Becsuktam a sütőüzletemet, mert nem lehetett tovább vezetni. Oly üzletet kellett becsuknom, mely huszonhat éve áll fenn. De nem hibáztatok ezért senkit, a körülmények vonták maguk után.

Szenved most mindenki. Az egyik felszólaló ur mondta, hogy csak szenvedjünk és szenvedni kell. Helyes amit a kartárs ur mondott, hogy a sör kivitelét tiltsák meg és a sörfogyasztás után ránk kivetett adó redukálódjék, de arra kérem az urakat, hogy a sör ár maximálásától tekintsenek el. (Nem lehet! Mi is akarunk élni! Zaj.) A sütőiparban maximálták a kenyér árát. (A kávéházban 50 krajczárt kérnek a sörért, mi csak 20 krajczárt . . .) . . . Ne ragaszkodjunk ehhez, mikor már ugyanis annyi mindenféle rendelkezés van ellenünk és mellettünk egy sem. Ettől tehát álljon el a t. nagygyűlés, de fogadjuk el a kartárs ur többi indítványát. Együttal indítványozom, küldjünk ki egy bizottságot, mely gondoskodik arról, hogy a sörgyárak tegyék lehetővé azt, hogy sör legyen az országban.

Meizler János: T. országos nagygyűlés! A fővárosi kollega urak nagyon szépen vázolták azokat a súlyos bajokat, amikkel ma a vendéglősipar küzd. A bevásárlási árak rendkívül magasak, úgy az élelmicikkekben, mint az italokban. Nálunk minden emelkedik. A konzorcium háromszor emelte a sörárakat és ez utolsó emelés igazán indokolatlan volt. Mert akkor azok az árak, melyekre ők hivatkoztak, már régen beváltak szereve s raktározva. A sörgyárosok, akik miáltalunk, a vendéglősök által lettek miliomosokká, kik már husz-huszonöt esztendeje huzzuk az igát, ezelőtt elég előzékenyek voltak velünk szemben, de ez évek óta már megszűnt. Figyelembe kell azután venni a rendkívül magas szállítási és fuvarkültséget s a jéghiányt, mert a vidéki vendéglősök az abnormis időjárás következtében nem tudtak jeget beszerezni, jéggyáraink pedig nincsenek. Nálunk az egész vármegyében egy jéggyár működik, de ez a nagyvendéglősöknek csak kis részét tudja ellátni. Nekünk áruinkat oly magasra kell tartani, hogy részben megtudjunk felelni mindennemű kötelezettségünknél. A közönség zugolódásait tünni kell napról-napra. Hisz azzal vádolnak bennünket, hogy mi vagyunk az emelők, mert ebből a hasznot mi huzzuk. Mi ki vagyunk szolgáltatva néhány sörgyárnak. A borárak már oly magasak a vidéken is, hogy arra számítani, hogy borral tudjuk pótolni a sör hiányt — álom. A közönség nagy része vagy nem iszik, vagy a legkisebb mennyiségre redukálja igényeit. Most tessék felszámítani, a fogyasztási adóilletéket, amit meg kell adni.

Ami a memorandumot illeti, abba semmi esetre se megyek bele, hogy mi testületileg menjünk könyörögni a

kormányhoz a sörgyárak érdekeiért. Vannak nekik összeköttetések, ha akarják keresztül tudják vinni ők maguk is. De hogy mi kaparjuk ki az ő számukra a 40% árpát, az ellen tiltakozom.

Glück Frigyes elnök: Mélyen tisztelt nagygyűlés! Dr. Solti Ödön jogtanácsos ur fog most szólni, de még egyszer kérdezem, kíván még valaki felszólalni?! (Nem.)

Dr. Solti Ödön: Mélyen tisztelt nagygyűlés! Nagyon röviden akarok a tárgyhöz hozzászólni és kénytelen vagyok mindkét határozati javaslatot támogatni. A t. nagygyűlés nem figyelte meg, úgy látszik, kellően a debreceni kartárs ur bevezető szavait, hogy azt a meggyőződést óhajtja határozattá emelni, hogy ne menjünk a kormányhoz és ne kaparjuk ki a 40%-ot. (Nem is mehetünk.) Hisz mélyen tisztelt nagygyűlés, a sörgyárakat éppen ez korlátozza, ez a 40%-os rekvirálás, ennek a nagy mennyiségnek elvonása a gyártástól. Nem méltóztatott talán azokat a statisztikai adatokat sem megszívlelni, amiket a mélyen tisztelt debreceni kartárs ur igazán nagy tanulmányra való előadásából meríthetett. Méltóztatassék csak megfigyelni, ma Magyarországon a 20 milliós államnak 87 sörgyára van s ott van Ausztria, e 40 milliós államnak 12-szer annyi sörgyára van, 1200 körül. Most méltóztatassék az árpamennyiséget venni, amit az a nem termő Ausztria a mi árpánkban szed el magának. Az elnök ur nyilatkozata szerint kb. 10—11 millió métermázsát visz el tőlünk s ezért a 87 saját gyárunknak nem jut több, mint 3—4 millió mm. Akkor hát itt fogjuk meg a kormányt, igenis, hogy tiltsa meg a mi árpánk kivitelét és a sör kivitelét is, mert erre szükség van. A mi vendéglőseink valamennyien, akik felszólaltak a legjogosabban panaszkodnak, hogy Magyarországnak, annak a 20 milliós népnek a egytizenkettedrész sör szükséges, mint a kintlevőknek? Hisz, méltóztatassék Németországnak 21.000 gyárát megfigyelni, azoknak is, meg a Balkán egész területéből is szállítanak árpát. Miért adjunk elsőbbséget a külföldnek és vonjuk el magunktól az egész mennyiséget? Itt kell a kormányt felkérni, hogy intézkedjék végre, hogy ezt a 40%-ot, a letiltott mennyiséget valamiképp mentse meg, s hogy a kiviteli tilalmat az árpára és sörre kiterjessze.

A második határozati javaslat támogatásánál felhívom a figyelmet arra, hogy a palackozás igazán rendkívül nagy-mennyiségű sört von el s vannak sörgyárak, melyek waggonszámra szállítanak palacksört Galiciába. Ebben az irányban kell megint forszírozni a dolgot és a sörgyárakat lehetőleg rábírnunk arra, hogy ha nem is az egész palackozást szüntessék be, mert hisz a közönségnek is van számos tagja, aki otthon, családi körben nem nélkülözheti a palacksört, de valamennyire mégis redukálják, mert rettenetes helyzetbe jutott a vendéglősipar. Voltak szerényebb üzletek 5—6 hektoliter napi kiméréssel és ezek nem kapnak most egy hektolitert sem.

Ily adatok tudatában méltóztatassanak a két határozati javaslatot, a debreceni kartárs ur kiegészítő javaslataival együtt elfogadni s azt a sörgyárak szövetségéhez és a minisztériumhoz is küldöttéleg felterjeszteni. (Helyeslés.)

Steiner Lipót (Budapest): Igen tisztelt nagygyűlés! Csak egész röviden akarok néhány szót szólni. Azt kívánom a memorandum kibővítéseken indítványozni, hogy a sörgyárosokat kötelezzék, hogy a hordósört suly szerint adják, s nem literszámra. Indokolni ezt talán nem szükséges, hisz vannak bizonyára kartársaim, akik tájékozva vannak arról, milyen hiány van egy-egy hordóban. Én négy év óta vagyok a szakmában s egy huszonötliteres hordónál négy-öt liter hiányt már konstatáltam.

Glück Frigyes elnök: Méltóztatassanak megengedni, t. nagygyűlés, hogy két adatra mindjárt megadjam a felvilágosítást s a legutolsó felszólaló urnak is válaszoljak. A dolog nem úgy áll, amint a debreceni kartárs ur mondotta és az ügyész ur sem jól emlékezik. Egész Magyarországnak kb. 4 millió hektoliter sörtermelése van, Ausztriának pedig 21 millió. Méltóztatassanak megnézni, a magyar árpát miként használják fel Ausztriában. Én csak azt akarom mondani, Ausztriában egy éven belül, a háboru előtt, annyival emelkedett a sör-fogyasztás, mint Magyarország egész produkciója. Ez az egyik. A másik pedig az, hogy az iparkamarában éppen három héttel

előtt arról volt szó, hogy a sörös és boros hordókat suly szerint mérjük. Ez azonban lehetetlennek bizonyult. Mindenkit megkérdeztünk az ország minden részéből. Csak egyet lehet kérni: sokszor hitelesíteni és az állam hitelesítse ingyen. Akkor jó hitelesítés lesz. De egy kis faluban hol lehetne egy tizenöt hektoliteres hordót lemérni? Egy fantázia csak.

Kivánnak az előadó urak a zárszóval élni?

Bokros Károly: Tisztelt nagygyűlés! Teljes ellentétben igen tisztelt barátommal, Jajczay urral, én az ő javaslatát elfogadom. Sőt, megtoldom azzal, amit Ásvány igen t. kartársam mondott, hogy vegyük bele a memorandumba azt, hogy akasszuk meg a további söremelést és maximáljuk a kormány a sör árát is. Untig elég drága a sör már ma is. De remélem, felteszik rólam, hogy nem azért szólok fel, hogy a sörgyárakat védjem, csak azért szólok fel, hogy Ásvány kolléga ur javaslatát elfogadásra ajánljam, valamint Németh Aladár ur indítványát is, amit feltétlenül helyesnek tartok. Meixner és Spolarits urak indítványa is oly kitűnő, hogy ezeket mind igyekezni fogunk a memorandumba felvenni. De valamennyi közt mégis az Ásvány kolléga indítványa tetszik nekem a legjobban. Maximálni a sört. Elég volt az emelésből. Sőt, ha van alkalom rá, a sör árát leszállítani. Amit Jajczay tisztelt barátom mondott, hogy némelyek talán elfogultak és le vannak kötelezve a sörgyáraknak, erre azt mondom, hogy csak addig vagyunk lekötözve, amíg nem tudunk fizetni. Abban a pillanatban, amint mindenki becsületesen megfizet, egyáltalán nincs lekötözöttség. Az kölcsönös üzlet mindkét fél számára. Ami Solti jogtanácsos ur megjegyzését illeti, és amit az igen t. elnök ur is kibővített, hogy mi csak 4 millió hektoliter sört produkálunk, míg ezzel szemben Ausztria 21 milliót, e szomorú dolog, de méltóztatnak talán tudni, hogy Ausztriában, Bajorországban, Németországban a sört ugyszólván folyékony kenyérnek tekintik. Ott ugyszólván nem is esznek, csak isznak. A különbség a mostani és régi állapot között, hogy azelőtt a sörgyárak szaladtak mi utánunk és most mi szaladunk ő utánuk.

Igen t. nagygyűlés! Méltóztatassék az elnökségben megbizni. Ez nem adott okot arra, hogy bizalmatlanok legyünk iránta. Azokat a felszólalásokat, amelyek itt elhangzottak, s amelyeknek alapjuk van, a memorandumba bele fogjuk foglalni. Előre is kijelentem, hogy nekem az az érzésem, hogy a mi kedvünkért a kormány nem fog semmit sem változtatni és ha szabad ezt a kifejezést használnom, ma mindenki katona és azt kell csinálni, amit parancsolnak. Azt hiszem, a kormány is kénytelen azt eszelekedni, amit a hadvezetőség diktál. Elfogadom Jajczay barátom határozati javaslatát és kérem, hogy ő is fogadja el az enyémet. (Elfogadjuk! Helyeslés.)

Jajczay Mihály: Igen t. nagygyűlés! Ugy látom, több kartársam félreértette az én javaslatomat, mert az enyém nem a magas kormányhoz van címezve, hanem a sörgyárak szövetségéhez. Az előbb, amikor javaslatomat előterjesztettem, kértem, hogy azt fogadják el és azt mondtam, hogy Bokros Károly barátom javaslatát nem fogadhatom el. De látom, hogy a nagygyűlésen két párt alakult ki. Az egyik azt akarja, hogy a kormányhoz forduljunk, a másik pedig, hogy a sörgyárakhoz. Ily módon, tisztelt nagygyűlés, Bokros Károly barátom indítványát elfogadásra ajánlom, csak hozzácsatolni kívánom, hogy a sörkivitel szorítsák meg. De kérem, az én indítványom elfogadását is, mert abban mindaz benne van, amit az urak óhajtanak. Még Singer kartárs ur kirohanására akarok pár szóval válaszolni. Nekünk higgadtan, mérlegelni kell minden dolgot, ami a jövőről szól. Singer ur kirohanása úgy szól, ne mérjük több sört. (Amig az ár hivatalosan megállapítva nincs!) Könnyű ezt mondani, de akkor majd mérjük a sört a söntések, a vendéglősök pedig nézhetik az ablakon át, amikor a szomszédból hordják a korsókat. Singer urnak ezt a kirohanását a leghatározottabban visszautasítom, elfogadásra nem ajánlom és kérem, az én, valamint a Bokros ur javaslatának elfogadását az elhangzott indítványok kiegészítésével.

Kuncze Ödön: Tisztelt nagygyűlés! Singer urnak talán nincs oly konkurens üzlete, mint az enyémnek van. Annak idején felmentem egészen a minisztériumig és Wekerle

pénzügyminiszter urhoz fordultam, de most a háborus idők miatt mégis megadták neki az engedélyt. Most úgy áll a dolog, hogy nekem nincs söröm, a szomszédoknak pedig, ezeknek a rokonoknak kilenc söntés üzletük van, minden üzletből egy hordót idehoznak, úgy, hogy ennek van most hét-tíz hordó söre, míg nekem egy sincs. Az én vendégeim így átmennek a söntésüzletbe. Csak azt akarom még hangsúlyozni, hogy deputációba menni szerintem felesleges, hanem csak küldjük be az adatokat a sörgyárosok majd felelni fognak. A múlt évben az ipartestületi tagok felkértek engem, hogy menjek el Glück Frigyes elnök urhoz, és kérjem meg, hogy palacksört ne engedjék ki és hogy írjunk kérvényt a sörgyárak szövetségének, de ezek máig sem feleltek, hogy mit akarnak tenni. Ezért mondom, hogy ne menjünk deputációba, csak küldjük be az adatokat.

Glück Frigyes elnök: Mélyen tisztelt nagygyűlés! Amennyiben nem kíván senki a tárgyhöz szólni, bejelentem a nagygyűlésnek, hogy az itt elhangzott felszólalásokat gyorsíró jegyezte. Tehát nemcsak a határozati javaslatok, hanem az ezzel együtt elhangzott felszólalások és indítványok mind fel vannak jegyezve és ezeket az elnökség fontolóra fogja venni és azokat a javaslatokat, amelyeket a nagygyűlés elfogad, határozattá emel, a memorandumba be fogjuk venni. Természetes, hogy olyan határozatokat nem lehet bevenni, mint pl. a sörbojkott, mert ez csak akkor lehet végrehajtani, ha ahhoz mindenki hozzájárul. Másképp nem ér semmit. Másképp nem vállalhatjuk ezért a felelősséget. Az egyik indítványban elhangzott egy új sörgyár felállításának eszméje. Azt hiszem, annakidején, ha már konkrét lesz a dolog, lehet érről tárgyalni, de most nem. A többi javaslatok, amik elhangzottak, mind köszönettel veszi az elnökség, mert jó adatokat nyújtottak a memorandum kibővítésére. Felteszem a kérdést, elméltóztatnak-e fogadni Bokros Károly és Jajczay Mihály kartársunk indítványait az elhangzott pótlásokkal. Aki nem fogadja el, szíveskedjék kezét feltartani. (Megtörténik. Két szavazat.) A jelenlevők száma 240 és ezek közül 2 van ellene. Kimondom tehát határozatképen, hogy a tulnyomó többség elfogadta a javaslatokat. (Éljenzés.)

Méltóztassék még megengedni, hogy a magam nevében is köszönetet mondjak azért, hogy tárgyilagosan, higgadtan és szakszerűen folyt le ez a nagygyűlés és azzal az óhajjal zárom tanácskozásunkat, hogy vajha munkánk eredményes lenne. (Lelkes éljenzés és taps.)

A gyűlés háromnegyed hét órakor végződik.

*

A nagygyűlés határozatából alábbi kérvényt intéztük a kormányhoz és átíratot a Magyar serfőzők egyesületéhez:

*

Nagyméltóságú Ministerelnök úr, kegyelmes urunk!

A „Budapesti szállodások, vendéglősök és korcsmárosok ipartársulata,”

a „Budapest székesfőváros dunajobbpárti szállodások, vendéglősök, bor- és sörmérők ipartársulata”

a „Székesfővárosi vendéglősök és korcsmárosok ipartársulata” és

a Magyar vendéglősök országos szövetsége (ipartársulat) tagjai f. évi február hó 15-én Budapesten nagygyűlést tartván, panasz tárgyává tették a vendéglősipart romlásba sodró bajokat és a vendéglősök tönkremenését okozó sérelmeket.

Alolítottak a nagygyűlés határozatából és nevében mély tisztelettel kérjük Nagyméltóságodat, hogy válságos helyzetünkben folyó panaszainkat és sérelmeinket a nagyméltóságú pénzügy-, kereskedelemügyi- és földmívelésügyi miniszter urakkal egyetértőleg megfontolás tárgyává tenni s legalább a legégetőbb bajunkon kormányzati intézkedéssel segíteni méltóztassék.

Legégetőbb bajunk az, hogy sörgyáraktól újabb időben vagy egyáltalán nem kapunk sört, vagy csak nagyon keveset kapunk és így üzleti tevékenységünk, forgalmunk nem csak szűk korlátok közé szorul, de sokszor teljes fennakadást szenved s ez által a közönség igényein is sérelem esik, mert mi nem tudjuk kiszolgálni s ilyenkor a közönség minket

vendéglősöket okoz, sőt a sajtó is minket támad, holott mi a helyzet áldozatai vagyunk.

A sörgyárosoknak — állítólag — nincs készletük és nem is főzhetnek sört, mert nem kapnak sörgyártásra való nyersterményt, mi több, a magas kormány a sörgyárakban tartalékban volt nyerstermény készletet is lefoglalta, minélfogva a sörgyártás megakadt.

Ezzel a tarthatatlan állapottal szemben a következő intézkedésre kérjük a magas kormányt:

a budapesti sörgyárakban hivatalból felveendőkné lennének a sörkészletek és ennek alapján elbírálnak és megállapítható lenne az a kérdés: mivel indokolható, vagy egyáltalán indokolható-e a sörgyárosok azon eljárása, hogy a sör árát újabbán ismét — kartelszerű megállapodással — 8 koronával emelték hektoliterenként és így nem egészen egy év leforgása alatt már 18 koronával emelték a sör árát, ami a közönség és a sajtó nagymérvű felháborodását idézte fel.

Amennyiben a közönség igényeinek kielégítésére elegendő sör találtatnék a sörgyárakban, ez esetben arra kérjük a magas kormányt, hogy a rendkívüli felhatalmazásával élve, a felhalmozott készletek forgalombahozatalát elrendelni, a sör árát pedig maximálni méltóztassék, nehogy további indokolatlan áremeléseknek legyünk kiszolgáltatva.

Amennyiben kielégítő sörkészletek tényleg nem talátatnának felhalmozva a sörgyárakban, ez esetben, úgy a magunk, mint a nagyközönség érdekében arra kérjük a magas kormányt, hogy sörgyártásra legalább annyi nyersterményt (árpat) engedjen felhasználni, hogy a sörgyárak, a normális viszonyok között gyártani szokott sör-mennyiségnek legalább 60—70%-a erejéig gyárthassanak sört, mi által ami végzetes helyzetünkön — melybe különösen a kis üzletek kerültek — elviselhetőleg segítve lenne;

azonkívül nagyban hozzájárulna a helyzet javításához az is, ha hazai sört határainkon túl nem szállítanának, minélfogva tisztelettel kérjük a magas kormányt, hogy a sör kiviteli tilalmat elrendelni méltóztassék, mert nem tartjuk megengedhetőnek azt, hogy nagymennyiségű hazai sört külföldre exportáljanak akkor, mikor mi állandó vevők és közönségünk nem kapunk sört s ilyen eljárás mellett a vendéglősök közül nagyon sokan tönkrejutnak. Az exportot már azért sem tartjuk helyesnek, mert hiszen Ausztriában 21 millió hektoliter sört gyártanak évenként, míg ellenben Magyarországon maximum 4 millió hektolitert produkálnak, pedig mostanában úgy mi vendéglősök mint a közönség is egyenesen a sörfogyasztásra vagyunk utalva, amennyiben a spekulatív nagytőke a bor árát annyira felverte, hogy a közönséges homoki vinko ára ott helyben 1 kor. 20 fillér, tehát a vendéglős-korcsmáros a fővárosba szállítva 2 koronán alól nem mérheti: A konyhából pedig — az élelmiszekek mostani abnormis drágasága mellett — nem lehet megélni, de még kevésbé lehet keresetadót, fogyasztási adót, italmérési illetéket fizetni.

S minthogy adónkat, nemkülönben italmérési illetékünket is, az előző években elért üzleti forgalom alapján, az idén ismét felemelték, tisztelettel kérjük a magas kormányt, hogy úgy kereseti adónk mint italmérési illetékünk igazságos, a mostani viszonyoknak megfelelő üzleti forgalmunk és italmérésünk alapján való leszállítása iránt velünk kivételesen tárgyalásba bocsátkozni kegyeskedjék.

Kegyelmes urunk!

Mi vendéglősök vagyunk a kincstárnak egyik legjobb adóalánya, ha tehát a magas kormány rajtunk segít, saját jövedelmének nagymérvű apadását előzi meg, minden egyes vendéglős tönkremenése egyúttal a kincstár jelentékeny károsodását jelenti.

Budapest 1916. évi február hó 15-én tartott nagygyűlésünk határozatából:

A „Budapesti szállodások, vendéglősök és korcsmárosok ipartársulata” és a „Magyar vendéglősök országos szövetsége”.

A „Budapest székesfőváros dunajobbpárti szállodások, vendéglősök, bor- és sörmérők ipartársulata”.

A „Székesfővárosi vendéglősök és korcsmárosok ipartársulata”.

A Magyar serfőzők egyesülete tekintetes Igazgatóságához!

Alólirott Budapesti szállodások, vendéglősök és korcsárosok ipartársulatának kezdeményezésére a Budapest székesfőváros dunajobbparti szállodások, vendéglősök, bor- és sörmérők ipartársulata, a Székesfővárosi vendéglősök és korcsárosok ipartársulata és a Magyar vendéglősök országos szövetsége, tagjainak, a fővárosi és az ország minden részéről összesereglett vidéki vendéglősöknek részvételével 1916 február 15-én országos nagy gyűlést tartottunk, melyen a vendéglősök existenciáját fenyegető sörhiány és sördrágulás elhárítására alkalmas teendők megállapítását tárgyaltuk.

A sörhiánynak a vendéglős existenciáját fenyegető hatását a tekintetes Igazgatóság előtt nem kell nekünk bővebben indokolni. Közvetlenül tudják abból a számtalan panaszból, mely a vendéglősök ajkáról felhangzik és amelynek káros hatása folytán egyik vendéglő a másik után omlik össze. Ilyen helyzetben és tudatában annak, hogy a vendéglősök az államnak legjobb adóalanya, a sörgyáraknak legjobb vevőköre, akkor, sem a kormány, sem a sörgyárak nem tesznek semmit a vendéglősök érdekében, sőt emelik az adót, szaporítják az adónemeket, emelik a sör árát, leszállítják, sőt megtagadják a sörszállítást.

Ennek a tarthatatlan és a vendéglősök teljes vagyoni romlását előidéző helyzetnek orvoslására két intézkedésnek sürgős foganatosítására kérjük fel a tekintetes Igazgatóságot.

Az egyik az, méltóztassék a szövetség kötelékébe tartozó és a kartellben levő összes sörgyárak vezetőségeivel megállapodást létesíteni arra nézve, hogy a sörnek külföldre szállítását haladék nélkül beszüntetik. Reámutatunk e helyütt arra, hogy a huszmillió népeségű Magyarország részére, ennek 87 sörgyára alig négy millió hektóliter sört termel, míg Ausztriának 1150 sörgyárának évi termelése a huszonegymillió hektóliter meghaladja, pedig ennek csak kétszerannyi népeségének ötször annyi sört termelnek, szükséges és megengedhető-e, hogy a mi aránytalanul csekély termelésünkben jelentékeny mennyiséget Ausztriának adjunk, elvonjunk vendéglőseink elől és kárára?

A másik az, méltóztassék ugyancsak a szövetség és kartell kötelékében lévő sörgyárak vezetőségével megállapodást létesíteni, hogy a palackozást a lehető legminimálisabb mértékre szállítják alá. A közönség érdekét, hogy a családok körében szükséges palacksörhöz hozzájuthassanak, meg lehet védeni úgy, hogy a szükséges palacksör a város minden részén, a közönség által elérhető helyen lévő vendéglősöktől könnyen beszerezhetik, kiknek a megfelelő palacksör a sörgyárak által rendelkezésére bocsátandó lenne. A közönség érdekét a palacksör árának maximálása által lehetne megvédeni.

A pálinkásokra, fűszerekre, szatócsokra ez az intézkedés egyáltalán nem lenne sérelmes és existenciájukat egyáltalán nem tenné tönkre, mert hiszen ez, a palacksör eladás ezek üzletének csupán egy mellékhatása, melynek ideiglenes, a háború végéig tartó letörése nem idézne elő azoknak vagyoni romlását.

Kérjük a tekintetes Igazgatóságot, ami különben magától értetődő dolog, hogy a palacksör árusoknak, pálinkásoknak, fűszereknél stb. hordóban sem adjanak ki sört, mert hiszen ez egyenlő a sörnek palackokban kiszolgáltatásával.

Mindezek alapján, mély tisztelettel kérjük a tekintetes Igazgatóságot, méltóztassék a sörgyárak országos szövetségébe tartozó sörgyárak vezetőségeinél a fenti kétirányú intézkedésnek mielőbbi foganatosítását kieszközölni és ez által a vendéglősöket a végromlástól, vagyoni tönkrejutástól megmenteni.

Budapest, 1916. február 15-én tartott nagygyűlésünk határozatából:

A „Budapesti szállodások, vendéglősök és korcsárosok ipartársulata” és a Magyar vendéglősök országos szövetsége.”

A „Budapest-székesfőváros dunajobbparti szállodások, vendéglősök, bor- és sörmérők ipartársulata.”

A „Székesfővárosi vendéglősök és korcsárosok ipartársulata.”

Ipartársulati ügyek.

Jegyzőkönyv, a „Budapesti szállodások, vendéglősök és korcsárosok ipartársulata” választmányának 1916. évi január hó 27-én csütörtökön délután az iparsulat saját helyiségében IX. ker., Lónyai-utca 22. sz. a. Glück Frigyes ipartársulati elnök vezetésével tartott gyűléséről.

I. Elnök a megjelent választmányi tagok számából megállapítja a gyűlés határozatképességét, minélfogva a gyűlést megnyitja s az új esztendő első gyűlése alkalmából szívből üdvözli a választmányt; a jegyzőkönyv hitelesítésére Hack Istvánt és Neusiedler Gézát kéri fel, azután meghatározott beszédben és kegyelettel emlékezik meg ipartársulatunk nemrég elhunyt diszelnökéről: Gundel Jánosról és felsorolja egyúttal a temetésnél tett ipartársulati intézkedéseket, melyek a végtisztesség illő lerovását képezték. A választmány az elhunyt emléke iránti tisztelete és kegyelete jeléül állva hallgatja végig az elnök emlékbeszédét. A temetésnél tett intézkedéseket és az azokkal kapcsolatban felmerült költségeket jóváhagyólag tudomásul veszi.

II. Bokros Károly napirend előtti felszólalásra kér engedélyt és felemlíti, hogy most már ipartársulatunk minden gondja és terhe Glück Frigyes elnökre hárul, minélfogva a választmányuk még inkább kötelessége, hogy az elnököt minden erejéből támogassa. Nem hagyhatja egyúttal megemlékezés nélkül azt a kitüntetést, melyben Glück Frigyes elnök és testvéröccse Glück E. János újabban részesültek, ugyanis: Ferencz Szalvator főherceg a katonai egészségügy körül szerzett kiváló érdemeik elismeréséül a hadiékítményes II. osztályú diszjelvényt adományozta nekik. Ez alkalomból úgy a maga, mint a választmány nevében örömmel üdvözli az elnököt. Elnök megköszöni az üdvözlést és kéri a maga számára a választmány hathatós támogatását, mert arra nagy súlyt fektet, s eredményes munkát az intenzív támogatástól remél. A választmány élénk éljenzéssel üdvözli az elnököt.

III. Titkár előterjeszti a legutóbbi választmányi gyűlés óta tett intézkedésekről és elintézett ügyekről szóló elnökségi jelentést, mint alább következik:

1. Az italmérési illeték új 3 évi ciklusra történt kivételése tárgyában, a május 10-iki választmányi gyűlés határozatából folyamodtunk a pénzügyminiszterhez az előző 3 évi ciklusra kivetett italmérési illetékek a háború tartamára való érvényben hagyása iránt.

A pénzügyminiszter ezen kérelmünket, mint az 1899. évi XXV. t.-cikk rendelkezéseivel össze nem egyezhető kívánságot nem találta teljesíthetőnek. Különben is kijelentette, hogy az új kivétel a méltányosság legmesszebb menő figyelembe vételével eszközöltetett.

Neusiedler Géza itt megjegyzi, hogyha a kivetett illeték a sok hadba vonulás és üzletmegszűnés miatt nem fog befolyni, akkor a pénzügyigazgatóság pótkivetéssel fogja az illetéket felemelni, ami ellen már most lépéseket kellene tenni.

A választmány az elnökség jelentését tudomásul veszi s a Neusiedler Géza által javasolt lépéseket nem tartja szükségesnek megtenni, mert a törvény 18-ik §-a értelmében a pénzügyigazgatóság a már megállapított italmérési illetéket pótkivetéssel csak akkor emelheti fel, ha a 16-ik szakasz rendelkezése szerint kivetett illeték az előirányzott minimális összeget nem éri el.

2. A hadi szolgálatra alkalmasnak talált és besorozott 42—50 éves kartársaink helyi kiképzése végett — több kartársunk kívánságára — folyamodtunk a honvédelmi miniszterhez.

A honvédelmi miniszter ezen kérelmünket a 259.631/915. számú leirata szerint elvi okokból nem találta teljesíthetőnek.

Mittrovác Adolf szeretné tudni, hogy milyen okokból nem volt ez a kérés teljesíthető.

Elnök felvilágosítja, hogy a katonai szolgálatban — különösen a mostani háborús világban — nem statuálnak kivételeket.

A választmány a jelentést tudomásul veszi.

3. A munkás betegéelyző és balesetbistósító pénztár önkényes eljárása miatt ipartársulatunk tagjainak panaszai alapján, panaszfelirattal fordultunk a kereskedelmi miniszterhez, mert a pénztár a vendéglősöket az 1907. évi XIX. t.-cikk 3-ik szakaszának rendelkezése ellenére baleseti biztosításra és a fizetőképes vendéglősöket a nem fizetőképesek járulékhátralékainak megfizetésére akarja kötelezni.

Ezen ügy még nem nyert elintéztést,

A választmány a jelentést helyesléssel veszi tudomásul.

4. Az iparunkra vonatkozó hatósági rendeleteket, **ugymint:**

a forralt tej maximális árát meghatározó városhatósági rendelet;

továbbá a székesfővárosi hatósági jéggyár érdekében kibocsátott tanácsi felhívást;

nemkülönbén az iparos- és kereskedő-tanoncok tanviszonyának a háboru következtében szükségessé vált kivételes szabályozása tárgyában kiadott 66.571/915. IV. számú kereskedelemügyi miniszteri rendelet;

valamint a szakmánkban tapasztalt dohányjövédéki kihágások tárgyában kiadott 106.390/915. VIII. sz. pénzügyigazgatósági végzést és a fémtárgyak beszolgáltatásától szóló kormányrendeleteket az ipartársulat hivatalos közlönyében mind utbaigazító magyarázattal közöltük ipartársulatunk tagjaival.

Uttóbbi ügyben elnökünk indítványára a Budapesti kereskedelmi és iparkamara felterjesztést intézett a kormányhoz a vendéglői főzöedények 50%-ának ipari használatban való meghagyása végett.

A honvédelmi miniszter múlt évi december hó 29-én kiadott 19.267/915. elm. 20/b. sz. rendelete szerint a szállodások, vendéglősök a fémtárgyakból való eszközeiknek tényleg csak a felét tartoznak beszolgáltatni és így elnökünk sikert aratott.

Ugyanezen miniszteri rendelet folytán a székesfőváros tanácsa 557/916. XV. sz. határozatával elrendelte a fémtárgyak bejelentő lapok útján való összeírását és e munkát közvetítésével szakmánkban ipartársulatunkat bizta meg.

A fémtárgyak összeírása céljából a székesfőváros tanácsától átvettük a megfelelő bejelentő lapokat és figyelmeztető körlevél kíséretében megküldtük ipartársulatunk összes tagjainak.

A bejelentő-lapok beszolgáltatására január 25-ike volt határidőül kitűzve és sajnálatos konstataciónk, hogy ipartársulatunk 403 tagja közül a határnapig 140 szolgáltatotta be a bejelentőlapot.

A választmány a jelentést tudomásul veszi.

5. A háborúval kapcsolatos segítő és jótékonyági mozgalmakban és munkálatokban állandóan részt vettünk, amennyiben a hadsegélyző hivatal minden kívánságát lehetőleg teljesítettük, illetőleg tőlünk telhetőleg pártoltuk és terjesztettük, miről az Értesítő múlt évi 7., 8., 9. stb. számaiban megjelent közlések tanuskodnak.

Az olasz határon harcoló és ivóvíz hiányában szenvedő katonáink részére a választmány rendelkezési alapján még múlt év szeptember havában 1000 koronát adtunk egy vagon ásványvízre.

A magyar vörös kereszt egyesület szeretetadomány osztálya azután köszönő levélben értesített bennünket, hogy egy vagon ásványvizet, mint ipartársulatunk szeretet adományát, rendeltetési helyére szállított.

A hadsegélyző hivatal legújabb kérelme folytán körlevélben felkértük szállodás kartársainkat, hogy számláikon 10 fillért a hadsegélyezés céljaira felszámítani sziveskedjenek.

A választmány a jelentést jóváhagyólag tudomásul veszi.

6. A székesfőváros tanácsa 115.458/915. XV. sz. határozatában értesítette ipartársulatunkat, hogy a kerületi elüljáróságok, mint rendőri büntető bíróságok két vendéglőst az árjegyzék (étlap) szabálytalan kiállítása miatt megbüntetett és felhívja ipartársulatunkat, hassunk oda, hogy a jövőben hasonló esetek elő ne fordulhassanak. Erre az „Értesítő“ 11-ik számában felhívtuk kartársainkat, hogy úgy iparunk jó hírének megóvása, de még inkább a kellemetlen következmények

elkerülése végett napról napra éber gondossággal őrkdjenek az étlapok szabályos, kifogástalan kiállítása fölött.

Mitrovácz Adolf azt kérdezi, mi volt a büntetést előidéző szabálytalanság?

Titkár felvilágosítja, hogy az étlapba belemoyott árak, melyek időközben változást szenvedtek, nem voltak kijavítva.

Elnök megjegyzi, hogy mindez közölve volt az Értesítőben.

A választmány a jelentést tudomásul veszi.

7. A kereskedelemügyi miniszter leiratban értesítette ipartársulatunkat és az országos szövetséget, hogy a „Magyar szőlősgazdák országos egyesülete“ a szeszes italok, de különösen a bor súly szerint való mérését és forgalomba hozatalát memorandumban kérte, minélfogva a miniszter a memorandumot vélemény nyilvánítás végett közli velünk mint legközelebből érdekelt szaktestületekkel;

mi ezen ügyet az „Értesítő“ 11-ik számában ismertettük, hogy módot adjunk kartársainknak a hozzászólásra.

Elnök felemlíti, hogy ezt az ügyet az iparkamara is tárgyalta és ő maga is szolt a kérdéshez, az iparkamara véleménye szerint az ügy alapos tanulmányozást igényel és a kérdés megoldására a mai viszonyok nem alkalmassak, minélfogva az ügy érdemleges tárgyalását nem is javasolta.

A választmány a jelentést tudomásul veszi.

8. A keleti nyelvnek tanítása és terjesztése céljából alakult „Keleti nyelviskola betéti társaság“ ipartársulatunkhoz küldött körlevelét az „Értesítő“ 11-ik számában ismertettük és külön körlevélben ajánlottuk kartársaink figyelmébe.

A választmány a jelentést tudomásul veszi.

9. Palkovics Ede kartársunk a szakirányu tanonciskola felügyelő-bizottságának elnöke ezen tisztségéről levélbelileg lemondott, de azon kérésünkre, hogy háborus idő alatt ne okozon ipartársulatunknak lemondásával nehézséget lemondási szándékát elhalasztotta.

A választmány a jelentést tudomásul veszi és Palkovics Edének szép és önzetlen elhatározásáért az elnök javaslatához képest köszönetet szavaz.

10. Az ipartársulat ingyenes munkaközvetítő irodája intéző bizottságának elnöke Kóváry Jenő kartársunk még múlt évi szeptember havában katonai szolgálatra behivatván, helyettesítésére Jajczay János kartársunkat kértük fel, aki a kérelmünknek meg is felelt.

A választmány a jelentést tudomásul veszi s Jajczay Jánosnak e terhes munkakör elvállalásáért elnök javaslatához képest köszönetet szavaz.

11. Az ipartársulati házón a mulhatlanul szükségessé vált tatarozási és javítási munkákat az 1915. évi május hó 10-iki választmányi gyűlésben nyert felhatalmazás alapján mind elvégeztettük és bejelentjük, hogy e munkák a következő költségekbe kerültek:

Hauer József köművesmester tatarozási munkája	5016.80 K
Pessi Giovanni betonmunkája	459.50 K
Mayer Ottó bádigos és szerelő munkája	1685.30 K
Üveges munka	103.40 K
Kéményseprő munka	135.— K
Kapujavítás	25.— K
Uj vízvezetéki csövek fektetése	1400.— K
Mindössze	8825.— K

A választmány a jelentést, valamint a felmerült költségeket jóváhagyólag tudomásul veszi és Wilburger Károly házgondnoknak a munkák rendes és jó végrehajtása körül tanúsított fáradozásáért köszönetet szavaz.

12. Az „Első magyar részvényserfőződe által annak idején a vendéglősök menedékházára adományozott 20.000 korona 1915. évi kamatainak felét azaz 465 kor. 52 fillért az adománylevél értelmében átadtunk az országos nyugdíj-egyesületnek, 465 kor. 53 fillért pedig kiosztottunk 33 tönkre ment vendéglős család között, kik segélyért folyamodtak ipartársulatunkhoz.

A választmány a jelentést jóváhagyólag tudomásul veszi.

13. A düsseldorfi szállodaipari főiskola fenntartási költségeire az 1914. évi közgyűlés által 10 évre megszavazott 150 márka fejében 219 koronát posta útján az idén is elküldtünk.

A választmány a jelentést jóváhagyólag tudomásul veszi.

14. A serföldék az általuk annak idején a menedékházra felajánlott 300.000 korona adomány első részlete fejében 60.000 koronát múlt évi június hó 23-án befizettek s ezen összeg azóta a „Magyar országos központi takarékpénztárnál van elhelyezve s a múlt év végéig már 1322 korona kamattal szaporodott.

A választmány a jelentést tetszés nyilvánítással veszi tudomásul

IV. Hack István indítványát, mely szerint: tegyen az ipartársulat lépéseket az iránt, hogy a vasuti pályaudvarok közelében, szomszédságában levő vendéglők ugyanugy látásának el kenyérjegyekkel, mint a szállodák,

a választmány az elnök felvilágosító előadása után tárgyalannak nyilvánítja.

V. Jajczay János az ipartársulat ingyenes munkaközvetítő irodája intéző bizottságának h. elnöke szóbeli jelentéssel betérjeszti az 1915. évi számadást.

A választmány a jelentést tudomásul veszi s a számadás felülvizsgálatára bizottságot küld ki, melynek tagjaivá Mehringer Rezsőt, Malosik Ferencet és Kedvessy Nándort egyhangulag nyomban megválasztja s elnök határozott kérdésére egyuttal kimondja, hogy a közvetítő iroda fenntartását kívánja és szükségesnek tartja.

VI. Elnök ezután bejelenti, hogy a mai gyűlés főtárgya a sör-kérdés, felkéri a választmány tagjait, mondják el véleményeiket, miként lehetne a sörhiányon segíteni.

A választmány hosszas és alapos tárgyalás után elhatározza, hogy segítségért egyrészt a kormányhoz, másrészt a sörgyárosok szövetségéhez fordul olyformán, hogy a kormány sörfőzésre alkalmas nyersterményeket bocsásson a sörgyarak rendelkezésére, vagy legalább a már rendelkezésükre bo-

csátott és náluk készletben levő termények feldolgozását engedje meg;

a sörgyárosok pedig teljesítsék a vendéglősök azon kívánságát, hogy addig még a normális viszonyok helyreállanak, csakis hordóban szolgáltatassanak ki sört, s a palack sör szállítást teljesen szüntessék be, mert egyelőre ezen intézkedés is segítene a vendéglősök súlyos helyzetén.

Elhatározza továbbá a választmány, hogy ezen segítő actio keresztülvitele érdekében folyó évi február hó 15-ére országos vendéglős nagy gyűlést hív egybe s a helybeli másik két vendéglős ipartársulatot is csatlakozásra hívja fel. Előadókul Bokros Károly és Jajczay János urat, mindkét határozati javaslat kidolgozására pedig Dr. Solti Ödön ügyészt kéri fel.

Több tárgy nem lévén napirenden, a gyűlés befejezést nyer.

Kmft.

Hirdetéseket

az ipartársulat címére:

(Budapest, IX., Lónyai-utca 22. sz.)

kell küldeni.

Telefonszám: József 22—70.

DREHER ANTAL SERFŐZŐDÉI RÉSZV. TÁRS.

Ászok-, Márciusi Kiviteli Márciusi

(világos és sötét)

(barna)

S E R

Megrendeléseket

a főzde mindenkor pontosan és a legnagyobb figyelemmel — az összeg előleges beküldése vagy utánvétele mellett — teljesít.

Nagyobb mennyiséget saját jégkocsijaiban szállit.

DREHER ANTAL SERFŐZŐDÉI RÉSZV. TÁRS.

KORONA

(ála Pilseni)

Dupla Márciusi

és

Bakser.

A városligeti artézi gyógyforrás vize 970 méternyi mélységből 73-tól 92°C hőfok mellett törvén elő, föltétlenül bakteriummentes, s általunk lehűtve természetes állapotban, valamint szénsavval telítve mint „ILONA” artézi savanyúvíz lesz forgalomba hozva. Tiszta izes és szénsav-tartalmánál fogva kitünő üdítő ital borral vegyítve igen kellemes.

2 liter ára 16 fillér házhoz szállítva. Rendelési cím: „Artesia” részvény-társaság, Budapest, VII., Egressy-ut 20/c. Telefon 50-72.

A székesfőváros városligeti Artézi-gyógyforrás bérloji.

MATTONI GYÓGY- ÉS VIZGYÓGY-INTÉZETE

GISSHÜBLER-PUCHSTEIN

Karlsbad mellett.

A MATTONI-féle giesshübler savanyúvíz eredési helye.

Pneumatikus- és belélegző-kurák.

Mell- és idegbetegek, üdülők, rheumatikusok stb. számára.

MATTONI-FÉLE
GISSHÜBLER
természetes égvényes
SAVANYÚVIZ.

TRANSYLVANIA SEC

LOUIS FRANÇOIS & CO.

Budafok. esászári és királyi udvari szállítók Fülöp Szász Coburg Góthai Herceg Ő Fensége szállítói. Budafok.

* 16 elsőrendű kitüntetés *

VÉDJEGY.

FŐRAKTÁR:
BORHEGYI FERENC
Telephon sz. 35-79.
Budapest, V., Gizella-tér I.

VEZÉRKÉPVISELŐK:
RUDA és BLOCHMANN
Telephon sz. 36-66.
Budapest, V., Akadémia-utca 16.

Sürgöncím: FRANÇOIS BUDAFOK.

Telefon BUDAFOK 15. szám.

TÖRLEY PEZSGŐ.

ELSŐ MAGYAR RÉSZVÉNY SÉRFOZŐDE

BUDAPEST—KÖBÁNYÁN.

Fennáll 1854. év óta.

Az 1900. évi párisi világkiállításon collective a legnagyobb éremmel (Grand prix) kitüntetését nyert.

DISZOKMÁNY. 1885.

JURY-TAG 1896.

Igazgatóság és városi iroda: VIII., ESTERHÁZY-UTCA 6. szám.

Gyártelep és központi iroda: X., KÜLSŐ JÁSZBERÉNYI-UT II. sz.

Ajánlja: ászok, király, márciusi világos, márciusi sötét, „bajor mód“, udvari „pilseni mód“, kétszeres márciusi világos és sötét, bak- és tavaszi idény-sörét, továbbá saját töltésű palacksöreit a legujabb technikai berendezésekkel felszerelt kőbányai palack-sör csztályából.

Ezen a legujabb technikai berendezésekkel fölszerelt sörfőzödénknék évi gyártási képessége 1,000.000 hektoliter.

Az ország minden részében sörraktárosok által vagyunk képviselve; nagyobb raktáraink Aradon, Szegeden, Miskolcon, Kolozsváron, Nagyváradon, Nyiregyházán, Temesváron és Debrecenben vannak.

Hordósör-megrendelés: Budapestre, telefon-szám József 4—29.

Hordósör-megrendelés: Vidékre, telefon-szám 52—60.

Palacksör-megrendelés: telefon-szám 56—58.